

brå

 Sveriges officiella statistik

Kriminalstatistik

2019

Konstaterade fall av dödligt våld

En granskning av anmält dödligt våld 2019

Brå – kunskapscentrum för rättsväsendet

Myndigheten Brå verkar för att brottsligheten minskar och tryggheten ökar i samhället. Det gör vi genom att ta fram fakta och sprida kunskap om brottslighet, brottsbekämpning och brottsförebyggande arbete, till i första hand regeringen och myndigheter inom rättsväsendet.

URN: NBN: SE: BRA-874

© Brottsförebyggande rådet 2020

Enheten för Rättsstatistik

Omslagsillustration: Susanne Engman

Produktion: Brottsförebyggande rådet, Box 1386, 111 93 Stockholm Telefon 08–527 58 400,

e-post info@bra.se, bra.se

Denna bok kan laddas ner från Brås webbplats bra.se/publikationer. På begäran kan Brå ta fram ett alternativt format. Frågor om alternativa format skickas till: tillgangligt@bra.se

Vid citat eller användande av tabeller, figurer, diagram ska källan Brå anges. För att återge bilder, fotografier och illustrationer krävs upphovspersonens tillstånd.

Innehåll

Sammanfattning	5
Huvudresultat för 2019	5
Inledning	8
Tolkning av statistiken	9
Begrepp och definitioner	10
Resultat	11
Nivån och utvecklingen av det dödliga våldet	11
Dödligt våld i relation till befolkningen	13
Dödligt våld mot närstående i parrelation	14
Dödligt våld och användning av skjutvapen	15
Nivå och utveckling av det dödliga våldet i regionerna	17
Användning av skjutvapen i regionerna	18
Det dödliga våldet i andra studier	19
Övriga resultat från granskningen 2019	20
Källor till granskningen av polisanmälningarna	21
Polisanmälan	22
Slutredovisningsuppgift	22
Kontakt med polis eller åklagare	22
Dom	23
Anmälan avser dödligt våld som begåtts annat år	23
Beskrivning av statistiken	24
Statistikens ändamål	24
Statistikens innehåll	24
Närstående i parrelation	25
Regional fördelning	25

Insamling och bearbetning	26
Grundmaterial och datainsamling	26
Uppföljningsperiod	28
Kvalitet	29
Jämförbarhet över tid	30
Tekniska förändringar	30
Regional fördelning	31
Tabellbilaga	32

Sammanfattning

I den officiella statistiken över konstaterade fall av dödligt våld ingår samtliga fall som polisanmälts som mord, dråp, barnadrap samt vållande till annans död och terroristbrott under ett kalenderår, där det kan konstateras att dödligt våld sannolikt är dödsorsaken. Med antalet fall avses här antalet offer. Statistiken har tagits fram sedan 2002, i syfte att redovisa tillförlitliga uppgifter om nivån och utvecklingen av det anmälda dödliga våldet i Sverige. Den utgör ett viktigt komplement till anmälningsstatistiken, där uppgifterna om dödligt våld är överskattade på grund av att de även inkluderar polisanmälda händelser som efter utredning visar sig vara annat än brott, exempelvis självmord, olyckor med mera. Statistiken är deskriptiv, och ger inga fördjupade förklaringar till förändringar i nivå och struktur över tid. En mer detaljerad beskrivning av statistiken ges i avsnittet *Beskrivning av statistiken*.

Huvudresultat för 2019

- År 2019 konstaterades 111 fall av dödligt våld i Sverige, vilket var en ökning med 3 fall jämfört med året innan.
- De senaste fem åren (2015–2019) har antalet fall av dödligt våld varierat mellan 106 och 113 fall per år. Det är en högre och jämnare nivå jämfört med tidigare år (2002–2014) då nivåerna varierade mellan 68 och 111 fall per år.
- Av de konstaterade fallen av dödligt våld 2019 var offret en kvinna eller flicka i 25 fall och en man eller pojke i 86 fall. Jämfört med 2018 var det 8 färre fall med kvinnliga offer och 11 fler fall med manliga offer.
- Andelen kvinnor respektive män som var offer för dödligt våld uppgick till 23 respektive 77 procent 2019, vilket är den lägsta respektive den högsta andelen sedan 2011. Andelen kvinnliga offer har minskat kontinuerligt sedan 2011, med undantag för 2018 då nivån var densamma som i början av perioden. De manliga offren har haft en motsatt utveckling under samma period.

- Merparten av det dödliga våldet, 100 fall (90 %), riktades mot personer som var 18 år eller äldre. Resterande 11 fall (10 %) gällde personer som var under 18 år. Av de vuxna offren avsåg 23 fall (23 %) kvinnliga offer och 77 fall (77 %) manliga offer. Av de 11 fall av dödligt våld som avsåg offer under 18 år var 2 flickor och 9 pojkar.

Dödligt våld relaterat till folkmängden

- Relaterat till folkmängden uppgick antalet konstaterade fall av dödligt våld 2019 till 1,08 fall per 100 000 invånare. Antalet fall med kvinnliga offer var 0,49 per 100 000 invånare, medan motsvarande siffra för manliga offer var 1,66 per 100 000 invånare.
- Under perioden 2002–2019 har det totala antalet konstaterade fall av dödligt våld relaterat till folkmängden varierat mellan 0,71 och 1,21 fall per 100 000 invånare.

Dödligt våld mot en närstående i en parrelation

- Offer och förövare var eller hade varit närstående genom en parrelation i 18 av de konstaterade fallen av dödligt våld 2019, vilket utgjorde 16 procent av samtliga konstaterade fall av dödligt våld. Det är färre fall än 2018, då motsvarande antal var 26 fall (24 %).
- Antalet fall av dödligt våld mot kvinnor i en parrelation 2019 uppgick till 16 fall, vilket motsvarade 64 procent av samtliga konstaterade fall av dödligt våld med kvinnliga offer under året. Motsvarande antal för manliga offer var 2 fall (2 %). Jämfört med 2018 minskade det dödliga våldet i en parrelation mot både kvinnor (–6 fall) och mot män (–2 fall).

Dödligt våld med användning av skjutvapen

- År 2019 användes skjutvapen i 45 fall av dödligt våld, vilket var 2 fler än 2018. Resterande 66 fall begicks utan skjutvapen (+1 fall).
- Sedan 2011, då statistiken över användningen av skjutvapen började föras, har antalet konstaterade fall med skjutvapen stadigt ökat, från 17 fall 2011 till 45 fall 2019.
- Den antalsmässiga ökningen har inneburit att andelen konstaterade fall av dödligt våld där skjutvapen använts nästan fördubblats sedan 2011 (från 21 % till 41 %).
- I 40 fall (89 %) där skjutvapen använts under 2019 var offret en man, och i övriga 5 fall var offret en kvinna. Under åren 2011–2019 har andelen manliga offer där skjutvapen använts legat mellan 82 och 98 procent.

Regionala resultat

- Av de konstaterade fallen av dödligt våld 2019 anmäldes 64 procent i regionerna Stockholm, Väst och Syd. Det var en minskning jämfört med 2018, då 70 procent av fallen anmäldes i dessa tre regioner. Andelen har varierat mellan 68 och 75 procent under åren 2015–2019.

- I regionerna kan noteras både minskningar och ökningar av antalet konstaterade fall av dödligt våld för 2019 jämfört med 2018. I region Stockholm ökade antalet fall, från 28 till 34 fall, samtidigt som antalen minskade i regionerna Väst (från 24 till 18 fall) respektive Syd (från 24 till 19 fall). I regionerna Nord samt Mitt ökade antalet fall, i Nord från 4 till 11 och Mitt från 10 till 14, medan antalet fall i region Öst minskade, från 10 till 7 fall. För region Bergslagen var antalet oförändrat 8 fall.
- Av de 45 fallen av dödligt våld där skjutvapen använts 2019 skedde merparten i regionerna Stockholm, Syd och Väst, vilka tillsammans stod för 32 fall (18, 11 respektive 3 fall) eller 71 procent av samtliga fall där skjutvapen använts.

Inledning

Statistiken över antalet anmälda brott som avser fullbordade mord, dråp, barndråp eller vållande till annans död ger en överskattad bild av det faktiska antalet fall av dödligt våld. I den statistiken redovisas nämligen samtliga anmälda händelser med dödlig utgång där det funnits anledning att utreda om dödligt våld kan ha varit dödsorsaken.¹ Många av dessa händelser visar sig efter utredning handla om något annat än dödligt våld, till exempel självmord, olyckor eller naturlig död. Det händer även att flera polisanmälningar upprättas för ett och samma fall av misstänkt dödligt våld, vilket innebär att statistiken innehåller dubletter. Vidare förekommer det att försök, förberedelse eller stämpling till mord eller dråp felaktigt registreras som fullbordade mord eller dråp. I anmälningsstatistiken ingår även dödligt våld som begåtts utomlands, men som anmälts i Sverige.

Skillnaden mellan antalet anmälda och konstaterade brott om dödligt våld har ökat över tid.² Det kan bland annat förklaras av att de manuella kontrollerna av polisanmälningarna kommit att bli färre sedan polisen införde ett digitalt ärendehanteringssystem för registrering av brottsanmälningar i början av 1990-talet.

Sammantaget innebär ovan nämnda omständigheter att statistiken över anmälda brott är olämplig att använda som mått på det faktiska dödliga våldet, både vad gäller omfattning och utveckling.

Det finns ett stort allmänt intresse av tillförlitlig information om det dödliga våldet i Sverige. Brottsförebyggande rådet (Brå) tar därför sedan 2002 årligen fram denna statistik över konstaterat dödligt våld som anmälts under redovisningsåret. För att kunna presentera en tillförlitlig statistik granskar myndigheten samtliga anmälningar

¹ Se ”Polismyndighetens riktlinjer om åtgärder vid dödsfall som kan ha orsakats av yttre påverkan m.m.”. PM 2018:14, Saknr. 414.

² Sedan granskningarna startade 2002 har andelen konstaterade fall av dödligt våld minskat från hälften till omkring en fjärdedel av samtliga anmälda brott rörande dödligt våld.

om dödligt våld som registrerats hos polis och åklagare under ett kalenderår. Resultatet från granskningen som presenteras här utgör en del av den officiella kriminalstatistiken och bygger på den information som fanns tillgänglig fram till 15 mars 2020, det vill säga året efter redovisningsårets slut.

Tolkning av statistiken

När du tolkar statistiken över konstaterade fall av dödligt våld, tänk på följande:

- Statistiken består av de fall av dödligt våld som upptäckts, anmälts till och registreras av de brottsutredande myndigheterna. I statistiken ingår endast fall där gärningen har begåtts i Sverige.
- Med *fall* avses här unika individer som fallit offer för dödligt våld. En händelse kan resultera i flera dödsfall, och då redovisas vart och ett av fallen separat i statistiken.
- Statistiken redovisar konstaterade fall av dödligt våld, det vill säga dödsfall där det utifrån de brottsutredande myndigheternas beslut om de anmälda brotten och annan kompletterande information har kunnat fastslås att det med stor sannolikhet är våld som är dödsorsaken. Dödsfall där det av olika skäl inte är möjligt att avgöra om det beror på dödligt våld eller ej redovisas som oklara fall i statistiken.
- Statistiken utgår från registreringsdatumet för anmälan, och periodiseringen för statistiken är 1 januari till 31 december för redovisningsåret. Det innebär att den i enstaka fall kan innehålla dödsfall där brottstidpunkten ligger före redovisningsåret. Tidigare registrerade fall, så kallade cold case, som omregistrerats i systemen räknas dock inte in i statistiken.
- Statistiken utgår från brott som under det aktuella året registrerats som fullbordade mord, dråp, barnadråp, vållande till annans död eller terroristbrott. Den omfattar inte andra typer av brott som eventuellt har omrubricerats till dödligt våld efter att statistiken har tagits fram.
- Statistiken baseras på information i olika dokument som samlas in från de brottsutredande myndigheterna (anmälningar, slutredovisningsuppgift, domar m.m.) samt muntliga eller skriftliga kontakter med utredare och åklagare. Granskningen avgränsas till den information som finns tillgänglig vid tidpunkten för statistikens framställning. Omständigheter som framkommer därefter och som skulle kunna påverka bedömningen av ärendena kommer således inte med i statistiken.
- Då statistiken om dödligt våld består av små tal, i synnerhet när den delas upp på underliggande variabler (exempelvis kön, region eller om skjutvapen använts) ska tolkning av förändringar för enskilda år göras med försiktighet.

Begrepp och definitioner

I statistiken över konstaterade fall av dödligt våld används följande begrepp:

- Med *dödligt våld* avses i denna rapport fullbordade mord, dråp, barnadrap, vållande till annans död genom misshandel eller terroristbrott som orsakat dödsoffer. Fall som av rättsväsendet bedömts vara nödvärn ingår inte.
- Med *konstaterade fall* avses anmälda brott om dödligt våld (dödsfall) där man kunnat konstatera att det med stor sannolikhet är dödligt våld som är dödsorsaken.
- Ett *fall* avser en unik individ som fallit offer för dödligt våld.
- *Kön* avser offrets juridiska kön.
- *Ålder* avser offrets ålder vid brottstidpunkten och redovisas i två klasser: *under 18 år* respektive *18 år eller äldre*.
- *Fall med närstående i parrelation* avser fall där offer och förövare antingen är närstående genom en parrelation vid tidpunkten för brottet eller har haft en sådan parrelation tidigare. Med parrelation avses både heterosexuella och samkönade relationer mellan personer (med eller utan barn) som är eller har varit gifta, sammanboende eller särboende, alternativt är eller har varit i uttalade relationer som flickvänner eller pojkvänner.
- *Region* avser den geografiska placeringen av de enheter inom myndigheterna som utreder ärendet, enligt Polismyndighetens och Åklagarmyndighetens regionindelning. I de flesta fall utreds anmälningar om mord och dråp i den region där brottet har begåtts.

För en mer detaljerad beskrivning av statistiken, se avsnittet *Beskrivning av statistiken*.

Resultat

Här redovisas huvudresultaten från statistiken över konstaterade fall av dödligt våld 2019. Först redovisas nivån och utvecklingen av konstaterade fall av dödligt våld, totalt samt per 100 000 invånare i befolkningen. Sedan redovisas resultaten för dödligt våld mot närstående i parrelationer, dödligt våld med användning av skjutvapen och dödligt våld i regionerna. Därefter redovisas resultat från andra studier om dödligt våld. Avslutningsvis redovisas övriga resultat från granskningen, bland annat det totala antalet händelser som anmälts som dödligt våld under året och vilka källor som ligger till grund för resultatet. Statistiken är deskriptiv, och ger inga fördjupade förklaringar till förändringar i nivå eller struktur över tid. En mer detaljerad beskrivning av statistiken ges i avsnittet *Beskrivning av statistiken*.

Nivån och utvecklingen av det dödliga våldet³

Under 2019 anmäldes och registrerades 427 händelser som fullbordade mord, dråp eller barnadråp, varav merparten efter utredning visade sig avse annat än dödligt våld (se avsnittet *Övriga resultat från granskningen 2019*).

I Brås granskning konstaterades 111 fall av dödligt våld 2019, vilket utgjorde drygt en fjärdedel (26 %) av samtliga händelser som anmäldes som mord, dråp eller barnadråp under året⁴. Antalet konstaterade fall av dödligt våld har ökat med 3 fall jämfört med 2018, då antalet uppgick till 108 fall.

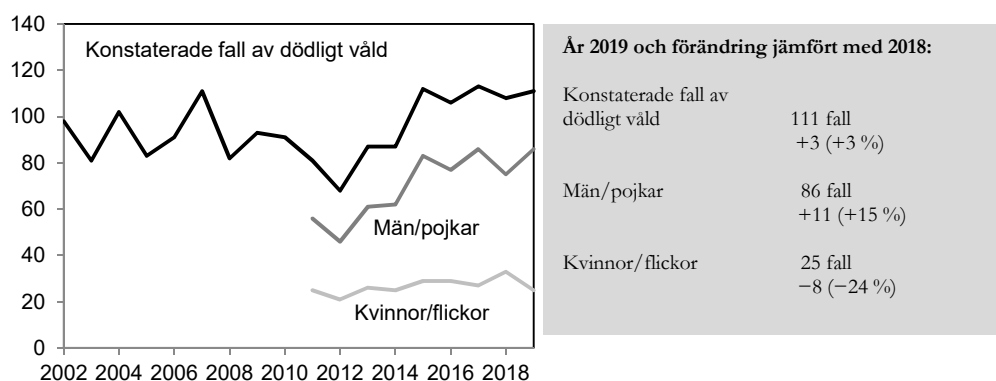
År 2019 kunde 12 fall av dödligt våld knytas till 6 händelser med flera dödsoffer. Det kan jämföras med 2018 då 13 fall av dödligt våld kunde knytas till 5 händelser med flera dödsoffer samt med 2017 då 16 fall av dödligt våld kunde knytas till 6 händelser

³ I text och tabeller är samtliga procenttal avrundade till heltal, så 12,2 procent blir till exempel 12 procent och 10,6 procent blir 11 procent. Alla beräkningar och uppgifter som utgör underlag till figurer baseras dock på ej avrundade siffror. För exakta sifferuppgifter, se de grundtabeller som finns på statistiksidorna på bra.se.

⁴ Eftersom mord ingår i lagen om straff för terroristbrott (2003:148 2 §) har dessutom samtliga anmälningar om terroristbrott granskats. Även samtliga anmälda brott om vållande till annans död (ej i samband med arbetsplatsolycka eller i trafiken) har granskats för att fånga upp eventuella ärenden gällande misshandel med dödlig utgång.

med flera dödsoffer, däribland attacken på Drottninggatan i Stockholm där fem personer föll offer för dödligt våld.

Sedan 2002, då Brå började ta fram statistiken, har nivån på antalet konstaterade fall av dödligt våld varierat mellan 68 och 113 fall per år. De senaste fem åren (2015–2019) har antalet fall av dödligt våld legat på en högre och jämnare nivå än tidigare år.

Figur 1. Antal konstaterade fall av dödligt våld 2002–2019, totalt samt efter brottsoffrets kön. Uppgift om kön finns tillgänglig från 2011.

Sett till hela den period då statistiken har tagits fram (2002–2019) har antalet konstaterade fall av dödligt våld legat på i genomsnitt 95 fall per år. Antalet fall av dödligt våld har tidigare år uppvisat stora variationer från ett år till ett annat, och därför redovisas även det genomsnittliga antalet för fyraårsperioder. Den första fyraårsperioden låg antalet fall i genomsnitt på 97 fall (2004–2007), för att sedan sjunka till strax under 90 fall under de två efterföljande perioderna (2008–2011: 87 fall; 2012–2015: 89 fall). Under den senaste fyraårsperioden (2016–2019) har nivån legat på i genomsnitt 110 fall per år (se tabell 1).

Tabell 1 Genomsnittligt antal fall under fyraårsperioder 2004–2019.

År	Totalt	Kvinnor	Män
2004–2007	97	.	.
2008–2011	87	.	.
2012–2015	89	25	63
2016–2019	110	29	81

Av samtliga 111 fall av dödligt våld 2019 var offret av kvinnligt kön i 25 fall och av manligt kön i 86 fall. Jämfört med året innan har antalet fall med kvinnliga offer minskat med 8 fall, medan antalet manliga offer ökat med 11 fall.

Både antalet män och antalet kvinnor som fallit offer för dödligt våld har ökat sedan 2011, när könsindelad statistik började föras. Ökningen har dock varit större för männen, vilket innebär att andelen kvinnliga offer för dödligt våld minskat över tid, medan andelen manliga offer ökat. Detta med undantag för 2018 (se tabell 2).

Tabell 2. Antal konstaterade fall av dödligt våld, totalt samt uppdelat på brottsoffrens kön, 2011–2019

År	Totalt	Uppdelat på kön		Könsfördelning (%)		
		Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män
2011	81	25	56	100	31	69
2012*	68	21	46	100	31	69
2013	87	26	61	100	30	70
2014	87	25	62	100	29	71
2015	112	29	83	100	26	74
2016	106	29	77	100	27	73
2017	113	27	86	100	24	76
2018	108	33	75	100	31	69
2019	111	25	86	100	23	77

*I ett fall har offrets kön inte kunnat fastställas

Merparten av det dödliga våldet 2019 (100 fall) drabbade personer som var 18 år eller äldre vid brottstillfället. Resterande 11 fall avsåg offer under 18 år

Av de offer som var 18 år eller äldre avsåg 23 fall kvinnor och resterande 77 fall män. Motsvarande utfall för 2018 var 29 kvinnor och 72 män. För de 11 fall av dödligt våld där offren var under 18 år, var 9 pojkar och 2 flickor (2018 var 3 pojkar och 4 flickor)

Dödligt våld i relation till befolkningen

I relation till 100 000 invånare i befolkningen⁵ konstaterades 1,08 fall av dödligt våld år 2019, vilket är marginellt högre än 2018 (1,06). Under perioden 2002–2019 har det totala antalet konstaterade fall av dödligt våld relaterat till folkmängden varierat mellan 0,71 och 1,21 fall per 100 000 invånare (se tabell 3).

År 2019 uppgick antalet kvinnliga offer för dödligt våld till 0,49 per 100 000 invånare, vilket var en minskning jämfört med förra årets utfall på 0,65. Motsvarande siffra för manliga offer var 1,66 per 100 000 invånare, vilket var högre än 2018 (1,47).

⁵ Beräkningen är baserad på medelfolkmängden i Sverige. Källa: Statistiska centralbyrån.

För perioden 2011–2019 har antalet kvinnliga offer per 100 000 invånare varierat mellan 0,44 fall som lägst (2012) och 0,65 som högst (2018). För manliga offer per 100 000 invånare är motsvarande resultat 0,97 (2012) respektive 1,70 (2017) fall.

Tabell 3 Konstaterade fall av dödligt våld, antal och antal per 100 000 i befolkningen, totalt samt uppdelat på kön för åren 2002–2019.

År	Samtliga		Kvinnor		Män	
	Antal	Per 100 000 invånare	Antal	Per 100 000 kvinnl. inv.	Antal	Per 100 000 manl inv.
2002	98	1,10
2003	81	0,90
2004	102	1,13
2005	83	0,92
2006	91	1,00
2007	111	1,21
2008	82	0,89
2009	93	1,00
2010	91	0,97
2011	81	0,86	25	0,53	56	1,19
2012	68	0,71	21	0,44	46	0,97
2013	87	0,91	26	0,54	61	1,27
2014	87	0,90	25	0,52	62	1,28
2015	112	1,14	29	0,59	83	1,69
2016	106	1,07	29	0,59	77	1,55
2017	113	1,12	27	0,54	86	1,70
2018	108	1,06	33	0,65	75	1,47
2019	111	1,08	25	0,49	86	1,66

(..) Uppgift om kön saknas före 2011.

Dödligt våld mot närstående i parrelation

Från och med redovisningsåret 2017 redovisas antalet konstaterade fall av dödligt våld där offer och förövare var närstående genom en parrelation eller hade haft en sådan relation före brottstidpunkten (för detaljerad information, se avsnittet *Beskrivning av statistiken*).

Under 2019 konstaterades 18 fall av dödligt våld där offer och förövare hade en parrelation vid tidpunkten för brottet eller tidigare, vilket motsvarar en andel på 16 procent av samtliga fall av dödligt våld under året. Det är färre än 2018 då förövare och offer hade en parrelation i 26 fall, vilket utgjorde 24 procent av samtliga fall av dödligt våld 2018.

Tabell 4. Antal konstaterade fall av dödligt våld, totalt 2017–2019, fördelat på kön och på om offer och förövare var närstående i en parrelation.

År	Totalt			Kvinnor		Män			
	Närstående i parrelation			Närstående i parrelation		Närstående i parrelation			
	Antal	Procent		Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent
2017	113	11	10	27	10	37	86	1	1
2018	108	26	24	33	22	67	75	4	5
2019	111	18	16	25	16	64	86	2	2

Antalet fall av dödligt våld mot kvinnor där offret och förövaren var eller hade varit i en parrelation uppgick till 16 fall 2019, vilket motsvarar 64 procent av samtliga fall av dödligt våld mot kvinnor under året. Dödligt våld mot män i en parrelation uppgick till 2 fall 2019 (se tabell 4).

I tolkningen av resultaten bör man tänka på att det inte är ovanligt att antalsmässigt små kategorier uppvisar ganska stora variationer från år till år.

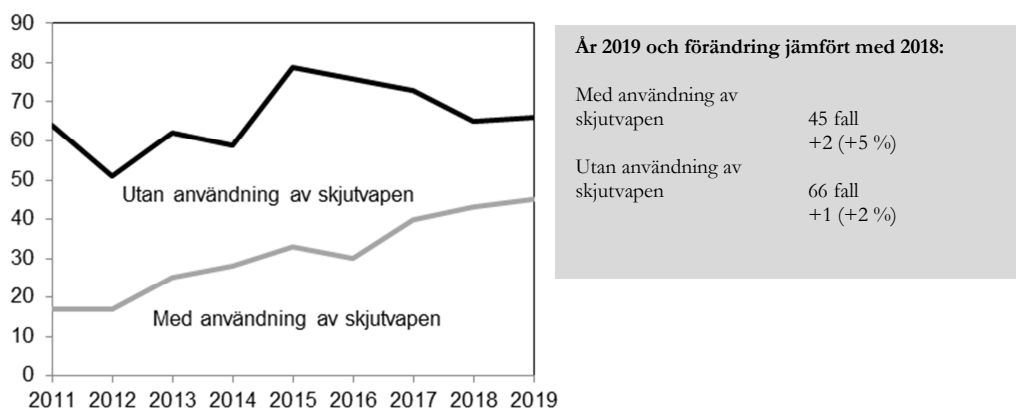
Eftersom uppgifter framtagna med samma metod endast finns för tre år, är det ännu för tidigt att uttala sig om utvecklingen. Jämförelser kan dock med viss försiktighet göras med de fördjupade studier av dödligt våld som Brå genomför återkommande. Enligt dessa studier låg antalet fall av dödligt våld i nära relation under en lång period (hela 90-talet och större delen av 00-talet) på i genomsnitt 20 fall per år, för att sedan minska till i genomsnitt 16 fall per år under perioden 2008–2017.⁶

Dödligt våld och användning av skjutvapen

Sedan 2011 indelas de konstaterade fallen av dödligt våld efter om brotten begåtts med eller utan skjutvapen.

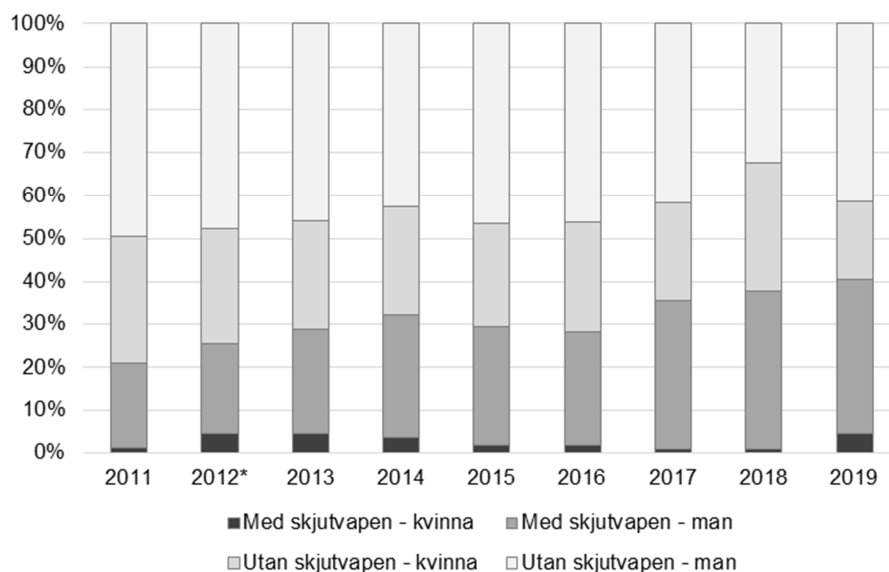
År 2019 användes skjutvapen i 45 fall, vilket var 2 fall fler än 2018. Resterande 66 fall begicks utan skjutvapen (+1 fall). Antalet konstaterade fall där skjutvapen har använts har ökat stadigt sedan 2011, från 17 fall 2011 till 45 fall 2019 (se figur 2).

⁶ Se Rapport 2019:6 *Dödligt våld i Sverige 1990–2017*, vilken finns tillgänglig på bra.se.

Figur 2. Antal fall av dödligt våld med och utan användning av skjutvapen, 2011–2019.

Skjutvapen användes i 41 procent av de konstaterade fallen av dödligt våld 2019, vilket var en (1) procentenhet högre än 2018. Andelen konstaterade fall av dödligt våld där skjutvapen använts har i stort sett fördubblats (från 21 till 41 %) sedan 2011⁷ (se figur 3).

Figur 3. Andelar av dödligt våld, 2011–2019, uppdelat på om skjutvapen använts och på offrets kön. För antalsredovisning, se tabellbilaga.

* I ett av fallen har offrets kön inte kunnat fastställas.

I 89 procent (40 fall) av fallen där skjutvapen använts 2019 var offret en man eller pojke och i 11 procent (5 fall) en kvinna eller flicka. För perioden 2011–2019 har

⁷ Under 1990- och 2000-talen användes skjutvapen i omkring 20 procent av fallen. Se *Rapport 2019:6 Dödligt våld i Sverige 1990–2017*.

antalet kvinnliga offer vid användning av skjutvapen varierat mellan ett och fem fall per år.

Nivå och utveckling av det dödliga våldet i regionerna

Nedan redovisas nivå och utveckling av de konstaterade fallen av dödligt våld i regionerna⁸. Från 1 januari 2015 är Polismyndigheten indelad i sju regioner, i stället för den tidigare uppdelningen i 21 länspolismyndigheter. Det innebär att statistiken över anmälda brott, och därmed också statistiken över konstaterade fall av dödligt våld, från och med 2015 baseras på de nya regionerna. För mer information, se avsnittet *Regional fördelning* under *Statistikens innehåll*.

Av de 111 konstaterade fallen av dödligt våld 2019 härrör 71 fall från regionerna Stockholm, Väst och Syd (nedan benämnda storstadsregioner). Det motsvarar 64 procent av samtliga fall under året.

Könsfördelningen av offren för dödligt våld 2019 var nästan densamma i storstadsregionerna (21 % kvinnor och 79 % män) som i övriga regioner (22 % kvinnor och 78 % män) (se tabell 5).

Tabell 5. Antal konstaterade fall av dödligt våld 2015–2019, totalt samt fördelat på kön, i storstadsregioner och övriga regioner.

År	Storstadsregioner					Övriga regioner				
	Totalt		Kvinnor	Män		Totalt		Kvinnor	Män	
	Antal	Andel (%)		Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)		Antal	Andel (%)
2015	79	13	16	66	84	33	16	48	17	52
2016	73	17	23	56	77	33	12	36	21	64
2017	85	16	19	69	81	28	11	39	17	61
2018	76	23	30	53	70	32	10	31	22	69
2019	71	15	21	56	79	40	9	22	31	78

Jämfört med 2018 har antalet konstaterade fall av dödligt våld 2019 förändrats i samtliga regioner med undantag för Bergslagen som har oförändrat 8 konstaterade fall av dödligt våld.

I region Stockholm ökade antalet fall, från 28 till 34, samtidigt som antalen minskade i regionerna Väst (från 24 till 18 fall) respektive Syd (från 24 till 19). I regionerna Nord samt Mitt ökade antalet fall, i Nord från 4 till 11 och Mitt från 10 till 14, medan antalet fall i region Öst minskade, från 10 till 7 fall (se tabell 6).

Antalet fall av dödligt våld per 100 000 invånare låg 2019 på 1,1 för hela landet, och variationen på regionnivå låg i intervallet 0,6 (region Öst) till 1,5 (region Mitt).

Nivåerna i respektive region har dock varierat relativt mycket mellan åren.

⁸ Konstaterade fall av dödligt våld uppdelat efter region baseras på vilken handläggande enhet som senast hanterade utredningen.

Tabell 6 Konstaterade fall av dödligt våld 2010–2019, totalt och per polisregion, antal och antal per 100 000 invånare.

År*	Region Nord		Region Mitt		Region Stockholm		Region Öst		Region Väst		Region Syd		Region Bergslagen		Hela landet	
	Antal	Ant/100' inv.	Antal	Ant/100' inv.	Antal	Ant/100' inv.	Antal	Ant/100' inv.	Antal	Ant/100' inv.	Antal	Ant/100' inv.	Antal	Ant/100' inv.	Antal	Ant/100' inv.
	2010	10	1,1	4	0,5	24	1,1	8	0,8	23	1,2	17	0,9	5	0,6	91
2011	8	0,9	3	0,3	20	0,9	6	0,6	19	1,0	19	1,0	6	0,7	81	0,9
2012	5	0,6	4	0,5	18	0,8	5	0,5	10	0,5	21	1,1	5	0,6	68	0,7
2013	3	0,3	9	1,0	25	1,1	9	0,9	24	1,3	12	0,7	5	0,6	87	0,9
2014	5	0,6	8	0,9	25	1,1	5	0,5	14	0,7	20	1,1	10	1,2	87	0,9
2015	10	1,1	5	0,6	27	1,2	11	1,0	34	1,7	18	1,0	7	0,8	112	1,1
2016	2	0,2	13	1,4	26	1,1	10	0,9	17	0,9	30	1,6	8	0,9	106	1,1
2017	5	0,6	9	1,0	50	2,1	5	0,4	18	0,9	17	0,9	9	1,0	113	1,1
2018	4	0,4	10	1,1	28	1,2	10	0,9	24	1,2	24	1,2	8	0,9	108	1,1
2019	11	1,2	14	1,5	34	1,4	7	0,6	18	0,9	19	1,0	8	0,9	111	1,1

* För åren 2010–2014 har länen summerats ihop till respektive polisregion.

Användning av skjutvapen i regionerna

Av samtliga fall av dödligt våld med skjutvapen uppgick de tre storstadsregionerna Stockholm, Väst och Syds sammantagna andel till 71 procent (32 fall) (se tabell 7).

Sedan 2011 har det totala antalet fall där skjutvapen använts i storstadsregionerna ökat från 15 fall till 32 fall 2019. Antalet fall har alltså ökat nästan varje år fram till 2017 då den högsta nivån uppmättes (34 fall). De två senaste åren har antalet minskat med ett fall per år i storstadsregionerna, och under samma period har antalet fall i övriga regioner ökat (se tabell 7).

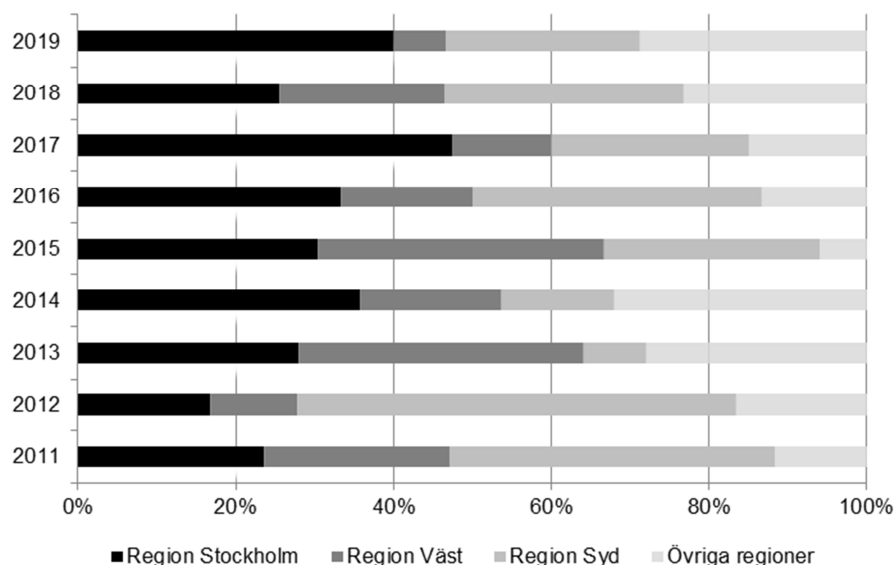
Tabell 7 Antal konstaterade fall av dödligt våld med användning av skjutvapen, totalt samt fördelat på storstadsregioner och övriga regioner, 2011–2019

År	Totalt	Storstadsregioner					Övriga regioner	
		Totalt		Sthlm	Väst	Syd	Totalt	
		Antal	Andel (%)	Antal	Antal	Antal	Antal	Andel (%)
2011	17	15	88	4	4	7	2	12
2012	17	14	82	3	2	9	3	18
2013*	25	18	72	7	9	2	7	28
2014**	28	19	68	10	5	4	9	28
2015	33	31	94	10	12	9	2	6
2016	30	26	87	10	5	11	4	13
2017	40	34	85	19	5	10	6	15
2018	43	33	77	11	9	13	10	23
2019	45	32	71	18	3	11	13	29

*Antalet konstaterade fall av dödligt våld med användning av skjutvapen år 2013 på total nivå korrigerades den 27 mars 2018 (från 26 till 25 fall).

**Antal och andel konstaterade fall av dödligt våld med användning av skjutvapen år 2014 för storstadsregioner korrigerades den 28 mars 2020 (från 23 till 19 fall).

Under 2019 ökade det dödliga våldet med skjutvapen i Stockholm (+7 fall), samtidigt som det minskade i de andra två storstadsregionerna Väst och Syd (−6 respektive −2 fall) jämfört med 2018. I övriga regioner sammantaget ökade antalet med 3 fall. Region Stockholm stod för den största andelen (40 %) konstaterade fall av dödligt våld med skjutvapen 2019, följt av region Syd med 24 procent. I region Väst var andelen 7 procent och i övriga regioner 29 procent (se figur 4).

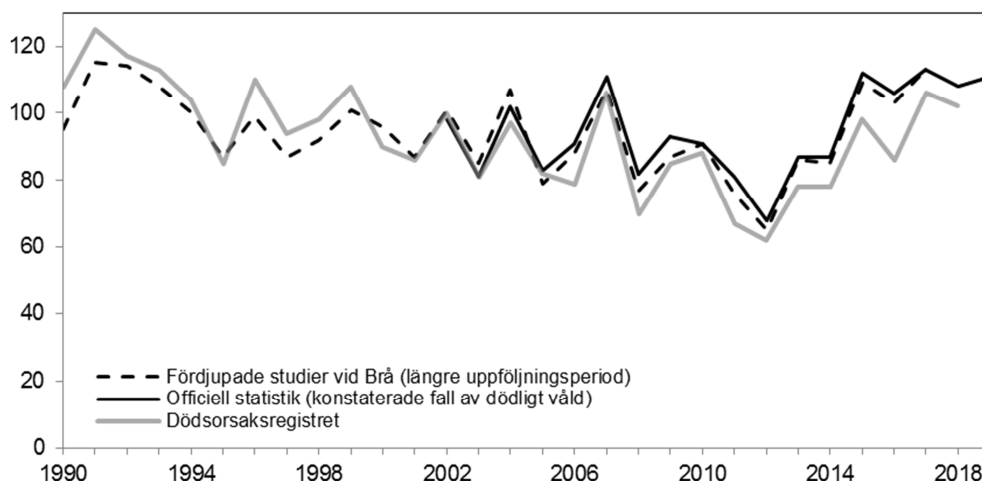
Figur 4. Andelar av dödligt våld med skjutvapen 2011–2019, fördelat på storstadsregionerna Stockholm, Väst och Syd samt övriga regioner.

Det dödliga våldet i andra studier

Vid sidan av den officiella statistiken över konstaterade fall av dödligt våld har Brå genomfört fördjupade studier av det dödliga våldet sedan 1990-talet och fram till 2017. I det längre perspektivet visar studierna på en nedåtgående trend av våld med dödlig utgång fram till 2013. Statistik från Socialstyrelsens dödsorsaksregister visar på en likartad trend (se figur 5).

Det dödliga våldet uppgick under 1990-talet till i genomsnitt 100 fall per år, en nivå som under 2000-talet minskade till 91 fall per år⁹. Minskningen fortsatte några år in på 2010-talet, för att därefter vända uppåt. För andra halvan av 2010-talet (2015–2019) har det genomsnittliga antalet legat på 110 fall per år.

⁹ Åren 1990–1994 var det genomsnittliga antalet 107 fall per år, och 1995–1999 var det 94 fall per år. Uppgifterna är hämtade från underlaget till *Rapport 2019:6 Dödligt våld i Sverige 1990–2017*

Figur 5. Antalet konstaterade fall av dödligt våld enligt den officiella kriminalstatistiken 2002–2019, antalet fall av dödligt våld från studier med en längre uppföljningsperiod än tre månader (Brå 1990–2017) och antalet fall enligt Socialstyrelsens dödsorsaksregister 1990–2018.

Övriga resultat från granskningen 2019

I denna statistik har samtliga polisanmälningar avseende mord och dråp, barnadråp samt vållande till annans död (exklusive de fall som inträffar i trafiken eller på arbetsplatser) och terroristbrott¹⁰ som anmälts 2019 granskats. Totalt har 572 brottsanmälningar granskats, varav 427 avsåg anmälda brott om mord, dråp eller barnadråp.

Granskningen har resulterat i sammanlagt 111 konstaterade fall av dödligt våld, vilket motsvarar 26 procent av de anmälda brotten avseende fullbordade mord, dråp och barnadråp (427 anmälda brott)¹¹. De konstaterade fallen av dödligt våld 2019 inkluderar 1 fall av vållande till annans död genom misshandel. Nedan redogörs för innehållet i de 572 granskade brottsanmälningarna.

¹⁰ Anmälningar rörande terroristbrott har granskats då lagstiftningen inkluderar mord, se lag (2003:148) om straff för terroristbrott.

¹¹ Anmälningar om vållande till annans död kan inkludera händelser där vållande till annans död har skett till följd av misshandel. Oftast registreras den typen av händelse som ett mord eller dråp men det kan föreligga omständigheter som gör att så inte är fallet. Antalet av detta slag rör sig om 1–5 ärenden per år.

Tabell 8. Innehållet i polisanmälningar om fullbordade mord, dråp, barnadråp, vållande till annans död och terroristbrott 2019.

Kategorier	Antal	Andel (%)
Dödligt våld i Sverige	111	19
Oklart om dödligt våld föreligger	6	1
Brottsplats utomlands	14	2
Försök, förberedelse eller stämpling till mord/dråp	52	9
Dubbelregistreringar	13	2
Övrig händelse, ej dödligt våld	360	63
Cold case	16	3
Totalt	572	100

År 2019 var det 63 fall¹² som initialt *inte* registrerats på någon brottskod för mord, dråp, barnadråp eller vållande till annans död – och 16 fall som registrerats med en brottskod för *försök* till mord eller dråp – där händelsen sedermera omrubricerades till fullbordat mord, dråp eller vållande till annans död.

Utöver de 111 brott som avsåg *konstaterade fall av dödligt våld*, var det vid tidpunkten för sammanställningen av statistiken *oklart* i 6 fall om det rörde sig om dödligt våld eller inte. Samtliga dessa var under pågående utredning. Motsvarande antal för 2018 var 14 fall.

För 14 anmälda fall var *brottsplatsen utomlands*. Dessa har inte granskats närmare.

Av de anmälda brotten avsåg 52 händelser gällande *försök, förberedelse eller stämpling till mord eller dråp* som registrerats som fullbordade brott, vilket var 43 händelser färre än 2018.

I 2019 års granskning hittades 13 *dubbelregistreringar*, vilket var 6 färre än året innan.

I 16 fall avsåg de anmälda brotten så kallade *cold case*, det vill säga ett tidigare registrerat brott där utredningen återupptagits och brottet under året omregistrerats i polisens system. Dessa fall ingår inte i statistiken.

Resterande anmälda brott (360 brott, eller 63 %) avsåg andra händelser än dödligt våld, till exempel självmord, olyckor eller naturlig död. Notera att även de anmälda brotten om vållande till annans död och anmälda terroristbrott är inkluderade här. I gruppen resterande anmälda brott om mord eller dråp ingår ett fall av nödvärn. Detta räknas inte med i statistiken över konstaterade fall av dödligt våld.

Källor till granskningen av polisanmälningarna

För att kunna bedöma om en anmäld händelse utgör ett fall av dödligt våld använder Brå flera olika källor. Nedan redovisas vilken huvudsaklig informationskälla som

¹² Här ingår exempelvis händelser som rubricerats som förvunnen person, terroristbrott, misshandel, dödsfall utan misstanke om brott etc.

resultatet från granskningen baserats på. För mer information om metod och genomförande, se avsnittet *Beskrivning av statistiken*.

	Totalt	Konstaterade fall av dödligt våld	Oklart om dödligt våld föreligger	Anmälda brott som begåtts utomlands	Övrig händelse, ej dödligt våld	
Polisanmälan	61	3	2	0	56	
Slutredovisningsuppgift	284	4	0	13	267	
Samtal med polis och/eller åklagare	193	70	4	0	119	
Dom (från tingsrätt eller hovrätt)	34	34	0	0	0	
Totalt	572	111	6	13	442	

Polisanmälan

Exempel på ärenden som endast bedömdes utifrån informationen på polisanmälan är felregistreringar gällande försök, förberedelse eller stämpling till mord eller dråp samt ärenden där brottsplatsen är utomlands. I enstaka fall kan det finnas tillräckligt med information i polisanmälan för att kunna avgöra att det rör sig om dödligt våld.

Av de totalt 572 anmälda brott som granskats 2019 baserades bedömningen enbart på information i polisanmälan i 11 % (61 fall), vilket var en något högre andel jämfört med 2018 (7 %).

Slutredovisningsuppgift

Slutredovisningsuppgiften innehåller information om vilket beslut som har fattats för brottet, till exempel att förundersökningen läggs ner eller att förundersökningen redovisas till åklagare. I många fall ger beslutet i slutredovisningen tillräcklig information för att avgöra om ärendet avser dödligt våld eller inte. Det gäller exempelvis vid nedläggningsbesluten *"gärningen är inte brottslig"* och *"ej anledning att anta att brott som faller under allmänt åtal har begåtts"*, eller att ärendet redovisats till åklagare för beslut i åtalsfrågan.

År 2019 var slutredovisningsuppgiften huvudsaklig källa till bedömningen i 50 % av fallen (284 fall), vilket var något lägre jämfört med 2018 då andelen var 56 %.

Kontakt med polis eller åklagare

Polis eller åklagare har kontaktats för att inhämta information till bedömningen i två olika typer av fall, nämligen

- pågående ärenden där informationen i polisanmälan inte räcker till för att avgöra om det rör sig om dödligt våld, och/eller för att hämta in kompletterande uppgifter om exempelvis relation mellan offer och misstänkt gärningsperson.
- avslutade ärenden där vare sig information i polisanmälan eller slutredovisningsuppgiften räcker för att bedöma dödsorsak.

I 193 fall (34 %) har kodningen gjorts efter kontakt med polis eller åklagare, vilket var en något högre andel jämfört med 2018 (31 %). Av dessa 195 fall avsåg 119 fall där det inte förelegat dödligt våld, 70 avsåg konstaterade fall av dödligt våld, och för resterande 4 fall gick det vid tidpunkten för granskningen inte att bedöma om dödligt våld förelegat eller ej.

I de fall där det finns ett utvidgat rättsmedicinskt utlåtande från Rättsmedicinalverket (RMV) har det använts som stöd i bedömningen, utöver de uppgifter som polis eller åklagare lämnat om fallet.

Dom

År 2019 kodades 34 fall som konstaterat dödligt våld, baserat på tingsrätts- eller hovrättsdom om att en eller flera gärningspersoner dömts för mord, dråp eller vållande till annans död i kombination med misshandel.

I de fall en dom blivit överklagad till en hovrätt men inte avgjorts, bedöms ärendet som dödligt våld eller som ”oklart om dödligt våld föreligger” beroende på informationen i tingsrättsdomen. Den bedömningen görs exempelvis i de fall där dödssätt eller dödsorsak inte kunnat fastställas, och utredningen därför inte lett till en fällande dom.

Anmälan avser dödligt våld som begåtts annat år

I 16 fall hade brottet anmälts till polisen ett tidigare år än redovisningsåret och är ett så kallat cold case. Preskriptionen för mord och dråp avskaffades 2010, och inom polisen fattades ett beslut 2012 om att ouppklarade ärenden om dödligt våld bör hållas öppna. Den 1 januari 2015 omvandlades polisens organisation till en enda polismyndighet i Sverige, och de tidigare länsmyndigheterna upphörde. För att dessa ärenden skulle kunna överföras till den nya Polismyndigheten, krävdes att de tekniskt sett nyanmälades i polisens nationella ärendehanteringssystem, vilket innebar att de därmed inkom till Brå på nytt. Initialt gällde detta för ärenden som anmälts mellan åren 1985 och 1995, men vartefter har årsintervallet utökats. De 16 cold case-fall som omregistrerades 2019 avsåg tidsperioden 1987–1999.

Beskrivning av statistiken

Detta avsnitt beskriver innehållet och uppbyggnaden av statistiken över konstaterade fall av dödligt våld. Varje fall motsvarar en unik individ som fallit offer för dödligt våld. Ett ärende (polisanmälan) kan dock omfatta flera dödsfall, och då räknas varje fall separat.

Statistikens ändamål

Syftet med den officiella statistiken över konstaterade fall av dödligt våld är att redovisa en tillförlitlig uppgift om nivån och utvecklingen av det anmälda dödliga våldet i Sverige. Statistiken har tagits fram sedan 2002 med anledning av att det antal händelser (fullbordade mord, dråp och barnadråp) som anmäls och registreras hos de brottsutredande myndigheterna är mycket överskattade. Statistiken utgår från anmälningsstatistiken, och är därmed avgränsad till de variabler som redovisas i statistiken över anmälda brott (kön, region, med eller utan skjutvapen). Som komplement mäts även variablerna *ålder* samt *relation* mellan offer och förövare, men endast i statistiken över konstaterade fall av dödligt våld.

Statistiken över konstaterade fall av dödligt våld är deskriptiv och ger inga fördjupade förklaringar till förändringar i nivå och struktur över tid. Den används för allmän information och som underlag för utredning och forskning om det dödliga våldet. Statistiken rapporteras även till bland annat EU (Eurostat) och FN (inom ramen för United Nations Survey of Crime Trends and Operations of Criminal Justice Systems, UN-CTS).

Statistikens innehåll

Sedan 2002 tar Brå årligen fram separat statistik över konstaterade fall av dödligt våld, som bygger på granskning av samtliga polisanmälningar avseende fullbordade mord, dråp, inklusive barnadråp samt vållande till annans död

(exklusive de fall som inträffar i trafiken eller på arbetsplatser).¹³ Avsikten med statistiken är som nämnts ovan att kunna presentera tillförlitliga uppgifter om det årliga antalet anmälda fall av dödligt våld. De anmälda brotten om vållande till annans död undersöks för att kontrollera om det bland dem finns brott som borde ha rubricerats som misshandel med dödlig utgång.

Närstående i parrelation

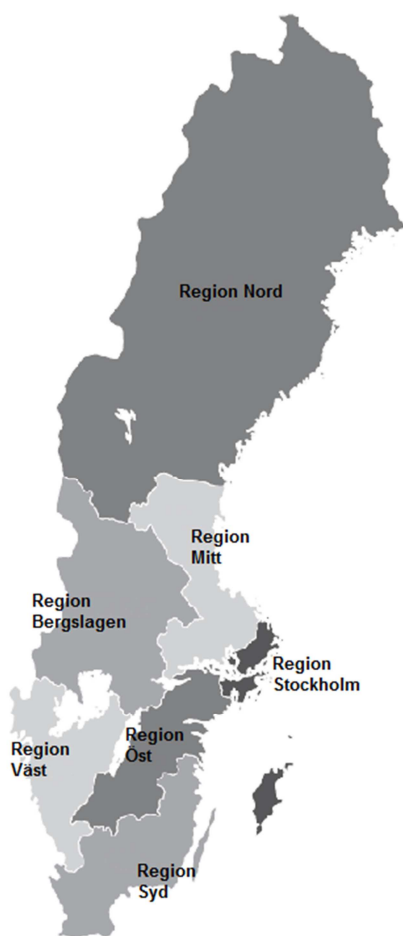
Statistiken över konstaterade fall av dödligt våld redovisas efter hurivida offer och förövare var närstående i en parrelation vid tidpunkten för brottet eller hade haft en sådan parrelation tidigare. Med parrelation avses heterosexuella och samkönade relationer mellan personer (med eller utan gemensamma barn) som är eller har varit gifta, sammanboende eller särboende alternativt är eller har varit i uttalade relationer som flickvänner eller pojkvänner. Kortvarig dejting eller sporadiska sexuella relationer ingår inte i definitionen.

Regional fördelning

Statistiken över konstaterade fall av dödligt våld redovisas för hela landet och per region. Redovisningen efter region är baserad på Polismyndighetens geografiska indelning, som infördes den 1 januari 2015 i samband med polisens nya organisation. Omorganisationen innebar att de tidigare 21 länspolismyndigheterna slogs ihop till en myndighet, indelad i sju regioner. Åklagarmyndigheten anpassade samtidigt sin organisation till motsvarande områden. Från och med 2015 redovisas statistiken efter de sju regionerna i stället för efter län.

I figur 6 redovisas de nya polisregionerna, vilka län som ingår i respektive region samt folkmängden i regionerna.

¹³ Samtliga ärenden där det kan röra sig om dödligt våld samlas in, även där andra brottskoder används, såsom för terroristbrott och folkmord.

Region	Län	Befolkningsmängd 2019
Region Nord	Jämtland	898 000
	Norrbottn	
	Västerbotten	
	Västernorrland	
Region Mitt	Gävleborg	947 000
	Uppsala	
	Västmanland	
Region Stockholm	Stockholm	2 440 000
	Gotland	
Region Öst	Jönköping	1 130 000
	Södermanland	
	Östergötland	
Region Väst	Halland	2 060 000
	Västra Götaland	
Region Syd	Kalmar	1 980 000
	Blekinge	
	Kronoberg	
	Skåne	
Region Bergslagen	Dalarna	875 000
	Värmland	
	Örebro	

Figur 6. Regionindelning från och med 2015 med tidigare län indelade i tillhörande region samt befolkningens mängd 2019.

Insamling och bearbetning

Grundmaterial och datainsamling

Statistiken över konstaterade fall av dödligt våld baseras på de uppgifter om anmälda brott som polis och åklagare registrerar i sina ärendehanteringssystem. Granskningen omfattar samtliga anmälda brott med brottrubriceringarna mord, dråp (brottskoderna 0310-0313), barnadråp (brottskod 0309), vållande till annans död (brottskod 0392) samt terroristbrott (brottskod 7002). För bedömningen av de anmälda brotten samlas kompletterande uppgifter in (se avsnittet *Datainsamling* nedan).

Klassificering av brott

I samband med att ett brott registreras hos polisen, klassificeras brotten i enlighet med regler som utfärdas av Brå i samråd med Polismyndigheten, Säkerhetspolisen, Åklagarmyndigheten, Ekobrottsmyndigheten och Tullverket. Regler för klassificeringen finns i publikationen *Klassificering av brott*, som finns på Brås

webbplats, bra.se. Klassificeringen, som bygger på brottskoder, utgår från gällande lagstiftning och ofta med kompletterande uppgifter om omständigheter kring ett brott, till exempel kön och ålder på offer, brottsplats och gärningspersonens tillvägagångssätt. Försök, förberedelse och stämpling¹⁴ till brott redovisas i allmänhet som fullbordade brott. Försöksbrotten redovisas separat för mord och dråp.

Datainsamling

När ett brott kommer till polisens kännedom upprättas en brottsanmälan som läggs in i deras ärendehanteringssystem. Uppgifterna levereras sedan till Brå. Detsamma gäller uppgifter från Åklagarmyndighetens och andra brottsutredande myndigheters ärendehanteringssystem. Hos Brå granskas och bearbetas uppgifterna innan de sammanställs till statistik.

För att sammanställa statistiken över konstaterade fall av dödligt våld, inhämtar Brå kopior på samtliga polisanmälningar och slutredovisningsuppgifter¹⁵ avseende dödligt våld och vållande till annans död som anmälts till polisen under ett kalenderår. Datainsamlingen baseras på uppgifter om polisanmält dödligt våld i Brås register för anmälda brott och görs i tre omgångar. Sista april det innevarande kalenderåret görs en första datainsamling, baserad på polisanmälningar för perioden januari–april, genom att handlingar begärs ut från polisen. Insamlingen upprepas sedan den sista augusti, avseende perioden maj–augusti. Slutligen görs en tredje insamling i slutet av december som avser perioden september–december. Påminnelser går även ut vid tre tillfällen, om materialet inte inkommit efter en viss tid. När polisanmälningar och slutredovisningsuppgifter kommer till Brå granskas dessa, och vid behov inhämtas ytterligare information från polis, åklagare eller domstol. För varje fall görs en bedömning av om dödligt våld föreligger eller inte (se följande avsnitt).

Källor till granskningen av polisanmälningarna

Bedömningen av om det föreligger dödligt våld eller inte bygger i huvudsak på information från polisanmälningar och slutredovisningsuppgifter, men även andra informationskällor används. Det handlar om information som hämtas in genom kontakter med polis eller åklagare, domar som hämtats in för kompletterande information eller domstolsuppgifter i Brås statistikdatabas.

Kodningskategorier

Dödligt våld

Kategorin dödligt våld innehåller anmälda dödsfall där det med stor sannolikhet är dödligt våld som är dödsorsaken. Informationen har verifierats på olika sätt

¹⁴ Med *stämpling* (enligt 23 kap. 2 § 2 st. BrB) menas antingen att en person i samråd med någon annan planerar att utföra brottet, eller att en person själv erbjuder sig eller övertalar någon annan att utföra brottet.

¹⁵ Med *slutredovisningsuppgift* avses ett beslut som avslutar förundersökningen.

beroende på hur långt ärendet har kommit i brottmålsprocessen. Om ärendet har lett till en dom verifieras informationen i första hand med domen och i andra hand med hjälp av uttag av domslutsuppgifter om lagakraftvunnen dom eller från överrätt i Brås statistikdatabas. Om ärendet fortfarande är under pågående utredning verifieras det med muntlig eller skriftlig information från den polis eller åklagare som handlägger ärendet alternativt är förundersökningsledare.

Oklara fall

Kategorin oklara fall innehåller de fall där det saknats tillräcklig information för att göra en kvalitetssäker bedömning enligt ovan eller där polisen inte vet vad som har inträffat.

Brottsplats utomlands

Ärenden där brottsplatsen är utomlands ingår enligt definitionen inte i statistiken. Det innebär att dessa anmälningar inte kontrolleras närmare, och ärenden i denna kategori kan därför innehålla händelser som efter utredning visar sig vara andra än dödligt våld.

Övriga händelser, ej dödligt våld

Denna kategori kan grovt delas in i fyra undergrupper:

- anmälda brott som avser försök, förberedelse eller stämpling till mord eller dråp men som felaktigt registrerats som fullbordade fall av dödligt våld¹⁶
- dubbelregistreringar som beror på att flera polisanmälningar upprättats för ett och samma fall av misstänkt dödligt våld, vilket innebär att anmälningsstatistiken innehåller dubletter¹⁷
- fall där det är uppenbart att dödligt våld inte föreligger (detta gäller framför allt händelser som anmäls som vållande till annans död)
- dödsfall där brottsutredningarna visat att det inte har förekommit något dödligt våld, utan personen kan ha avlidit genom till exempel självmord, naturlig död, sjukdom, olycka eller alkohol- eller narkotikaförgiftning.

Uppföljningsperiod

Den officiella statistiken över konstaterade fall av dödligt våld som redovisas här är framtagen utifrån den information som fanns tillgänglig i Brås register över anmälda brott upp till två och en halv månad efter det granskade kalenderårets slut, det vill säga i mitten av mars året därpå. Omständigheter som framkommer

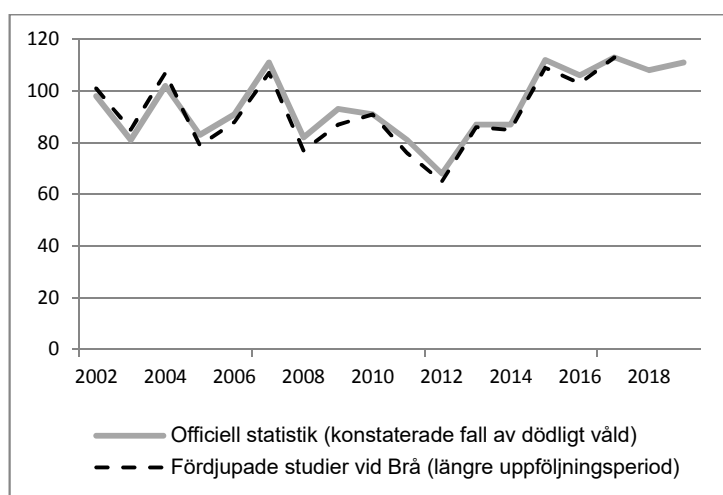
¹⁶ Det finns särskilda brottskoder för registrering av försök, förberedelse eller stämpling till mord eller dråp. För mer information se bra.se/klassificeringavbrott.

¹⁷ Det förekommer att ett ärende ser dubbelregistrerat ut när samma ärendenummer återfinns mer än en gång, men där det rör sig om två, eller fler, offer. Vart och ett av offren kodas då separat, som ett konstaterat fall av dödligt våld. För mer information om antalsräkning i kriminalstatistiken, se *Riktlinjer för antalsräkning av brott* (RIF0054), som bland annat finns att hämta på Brås webbplats: bra.se/klassificeringavbrott.

senare, och som kan innebära att bedömningen av vissa ärenden förändras, kommer inte med i granskningen och därmed inte heller i statistiken. Ett exempel på en sådan situation kan vara att tingsrättens dom överklagas och ändras i högre instans.

Utöver denna genomgång av konstaterade fall av dödligt våld genomför Brå även fördjupade studier av det dödliga våldet inom ramen för olika projekt. I dessa studier är uppföljningsperioden längre, vilket innebär att de generellt sett bygger på mer tillförlitlig information. Den största skillnaden är att de fördjupade studierna i större utsträckning utgår från domstolarnas domar.

Vid en jämförelse av statistiken över konstaterade fall av dödligt våld 2002–2019 med fördjupade studier som är framtagna med längre uppföljningsperiod, visar det sig att de fördjupade studierna oftast innehåller något färre fall än den officiella statistiken. Skillnaderna är små – differensen varierar mellan 0 och 6 fall per år (se figur 7).

Figur 7. Jämförelse av konstaterade fall av dödligt våld med studier med längre uppföljningsperiod än tre månader, 2002–2019.

Kvalitet

På en total nivå kan tillförlitligheten i den här statistiken anses vara god och väl återspegla det dödliga våldet i Sverige. I statistiken förekommer täckningsfel och partiellt bortfall i liten utsträckning. Urvalsfel och bortfall är inte relevanta för den här statistiken.

Täckningsbrister

Majoriteten av fallen av fullbordat dödligt våld i Sverige kommer till myndigheternas kännedom och risken för undertäckning i statistiken kan därför på goda grunder anses vara mycket liten. Rimligtvis finns ett mörkertal även avseende denna typ av brott, men det torde röra sig om enstaka fall. De kan till exempel handla om personer utan anknytning till Sverige som fallit offer för dödligt våld

här men aldrig eftersökts och vars kropp inte påträffats eller dödsfall som orsakats av uppsåtligt våld, men där polis och rättsläkare inte upptäcker att så är fallet. Varje år finns det också ett antal oklara fall som kan utgöra dödligt våld och de kan potentiellt utgöra viss undertäckning.

De ärenden som kommer till polisens eller åklagares kännedom registreras och överförs elektroniskt varje dag till Brå och lagras i Brås verksamhetsdatabas. Samtliga fall som registrestrats under ett kalenderår följs, så långt det är möjligt, genom rättskedjan fram till två veckor innan statistiken publiceras i slutet av mars året efter. Den korta uppföljningsperioden innebär en viss risk för liten övertäckning i statistiken när det gäller öppna ärenden som bedömts som dödligt våld. I dessa fall skulle en längre uppföljningstid kunna ge mer information som ändrar bedömningen. I jämförelser med fördjupade studier som tillämpar längre uppföljningsperioder och därmed ofta kan basera analysen på avgöranden i domstol ligger nivån i den officiella statistiken på 0–6 fall fler årligen (se figur 7).

Partiellt bortfall

För de olika redovisningsvariablerna kan det i vissa fall förekomma partiellt bortfall.

I variabeln med användning av skjutvapen har det hittills inte förekommit något bortfall. I uppgiften om offrets kön förekommer det sällan bortfall, endast i ett (1) fall hittills (2012) har uppgift om offrets kön saknats. Offrets ålder är oftast känd, det vill säga om offret var minderårig (under 18 år) eller vuxen (18 år eller äldre). Uppgift om i vilken region brotten utreds finns alltid tillgänglig.

När det gäller information om offrets och förövarens relation kan det däremot förekomma ett visst bortfall. Informationen tas fram i två steg. I det första steget avgörs huruvida offer och förövare var bekanta eller obekanta med varandra. Om detta inte är känt av olika anledningar kodas relationen som okänd. Relationen kan exempelvis vara okänd i de fall förövaren inte är identifierad eller i de fall polis och åklagare helt enkelt inte känner till vilken typ av relation som offer och förövare haft, trots att förövaren är identifierad. I de fall där relationen mellan offer och gärningsperson är okänd för polis och åklagare är det sannolika att det inte handlar om närstående relationer genom par, familj eller släkt.

Jämförbarhet över tid

Tekniska förändringar

Under åren 1991–1995 infördes successivt en datoriserad anmälningsrutin vid länspolismyndigheterna, Rationell anmälningsrutin (RAR). En effekt av det är att det i kategorin fullbordade mord, dråp samt misshandel med dödlig utgång nu registreras fler fall som inte är brott (utan visar sig vara till exempel naturlig död,

olyckshändelse eller narkotikaöverdos), vilket leder till ett ökat totalt antal registreringar.

Regional fördelning

Den 1 januari 2015 bildades Polismyndigheten, som ersatte de tidigare 21 länspolismyndigheterna. Den nya Polismyndigheten är indelad i sju polisregioner.

Tabellbilaga

I denna bilaga presenteras tabeller över konstaterade fall av dödligt våld. Tabellerna finns även att ladda ner i excelformat på Brås webbplats: bra.se.

Tabell 1
Hela landet
Konstaterade fall av dödligt våld¹, åren 2002–2019.

År	Antal fall totalt	Antal per 100 000 invånare
2002	98	1,10
2003	81	0,90
2004	102	1,13
2005	83	0,92
2006	91	1,00
2007	111	1,21
2008	82	0,89
2009	93	1,00
2010	91	0,97
2011	81	0,86
2012	68	0,71
2013	87	0,91
2014	87	0,90
2015	112	1,14
2016	106	1,07
2017	113	1,12
2018	108	1,06
2019	111	1,08

¹Med dödligt våld avses fullbordade mord, dråp, barnadrap och misshandel med dödlig utgång. Fall som av rättsväsendet bedömts som nödvärn undantas. Med konstaterade fall avses anmälda brott om dödligt våld (dödsfall) där man kunnat konstatera att det med stor sannolikhet är dödligt våld som är dödsorsaken. Med fall avses unika individer som fallit offer för dödligt våld. Endast fall där gärningen har begåtts i Sverige och har anmälts till polisen eller annan brottsutredande myndighet ingår i statistiken.

Tabell 2

Hela landet

Konstaterade fall av dödligt våld¹, efter kön, 2011–2019.

År	Antal konstaterade fall		Totalt
	Kvinna	Man	
2011	25	56	81
2012*	21	46	68
2013	26	61	87
2014	25	62	87
2015	29	83	112
2016	29	77	106
2017	27	86	113
2018	33	75	108
2019	25	86	111

* I ett fall kunde inte kön fastställas.

¹Med dödligt våld avses fullbordade mord, dråp, barnadrap och misshandelsfall med dödlig utgång. Fall som av rättsväsendet bedömts som nödvärn undantas. Med konstaterade fall avses anmälda brott om dödligt våld (dödsfall) där man kunnat konstatera att det med stor sannolikhet är dödligt våld som är dödsorsaken. Med fall avses unika individer som fallit offer för dödligt våld. Endast fall där gärningen har begåtts i Sverige och har anmälts till polisen eller annan brottsutredande myndighet ingår i statistiken.

Tabell 3

Hela landet

Konstaterade fall av dödligt våld¹, efter användning av skjutvapen, 2011–2019.

Antal konstaterade fall							
År	Skjutvapen			Ej skjutvapen			Samtliga fall
	Totalt	Man/pojke	Kvinna/flicka	Totalt	Man/pojke	Kvinna/flicka	
2011	17	16	1	64	40	24	81
2012*	17	14	3	51	32	18	68
2013**	25	21	4	62	40	22	87
2014	28	25	3	59	37	22	87
2015	33	31	2	79	52	27	112
2016	30	28	2	76	49	27	106
2017	40	39	1	73	47	26	113
2018	43	42	1	65	33	32	108
2019	45	40	5	66	46	20	111

* I ett fall kunde inte kön fastställas.

** Antalet konstaterade fall av dödligt våld med användning av skjutvapen år 2013 har korrigerats på grund av tidigare felskrivning, från 26 till 25 fall. Samtidigt har kategorin ej skjutvapen ökat från 61 till 62 fall. Korrigeringarna har gjorts den 30/3 2020.

Tabell 4

Regioner

Konstaterade fall av dödligt våld¹, 2015-2019.

Region	År	År	År	År	År
	2015	2016	2017	2018	2019
Region Nord	10	2	5	4	11
Region Mitt	5	13	9	10	14
Region Stockholm	27	26	50	28	34
Region Öst	11	10	5	10	7
Region Väst	34	17	18	24	18
Region Syd	18	30	17	24	19
Region Bergslagen	7	8	9	8	8
Hela landet	112	106	113	108	111

¹Med dödligt våld avses fullbordade mord, dråp, barnadrap och misshandelsfall med dödlig utgång. Fall som av rättsväsendet bedömts som nödvärn undantas. Med konstaterade fall avses anmälda brott om dödligt våld (dödsfall) där man kunnat konstatera att det med stor sannolikhet är dödligt våld som är dödsorsaken. Med fall avses unika individer som fallit offer för dödligt våld. Endast fall där gärningen har begåtts i Sverige och har anmälts till polisen eller annan brottsutredande myndighet ingår i statistiken.

Brå ansvarar för den officiella kriminalstatistiken och har till uppgift att förse rättsväsendets myndigheter, brotts förebyggande aktörer och övriga användare med statistik av god kvalitet som underlag för verksamhetsuppföljning, beslutsfattande, utredningsverksamhet och forskning.

Utifrån insamlade uppgifter från rättsväsendets administrativa system, sammanställer och presenterar Brås enhet för rättsstatistik årligen cirka 1 100 tabeller på månads , kvartals och årsbasis inom områdena brott, personer lagförda för brott, kriminalvård och återfall i brott. Uppgifterna redovisas på såväl nationell som regional och lokal nivå.

Tabellerna publiceras på Brås webbplats, bra.se/statistik, tillsammans med tolkningsanvisningar, kommentarer och analyser.